

TALOUDELLISEN TASA-ARVON LISÄÄMIN

Minimipalkka

Eläkkeet

Tuloverotus

ALV-vero

Perintöoikeus ja perinnön verotus

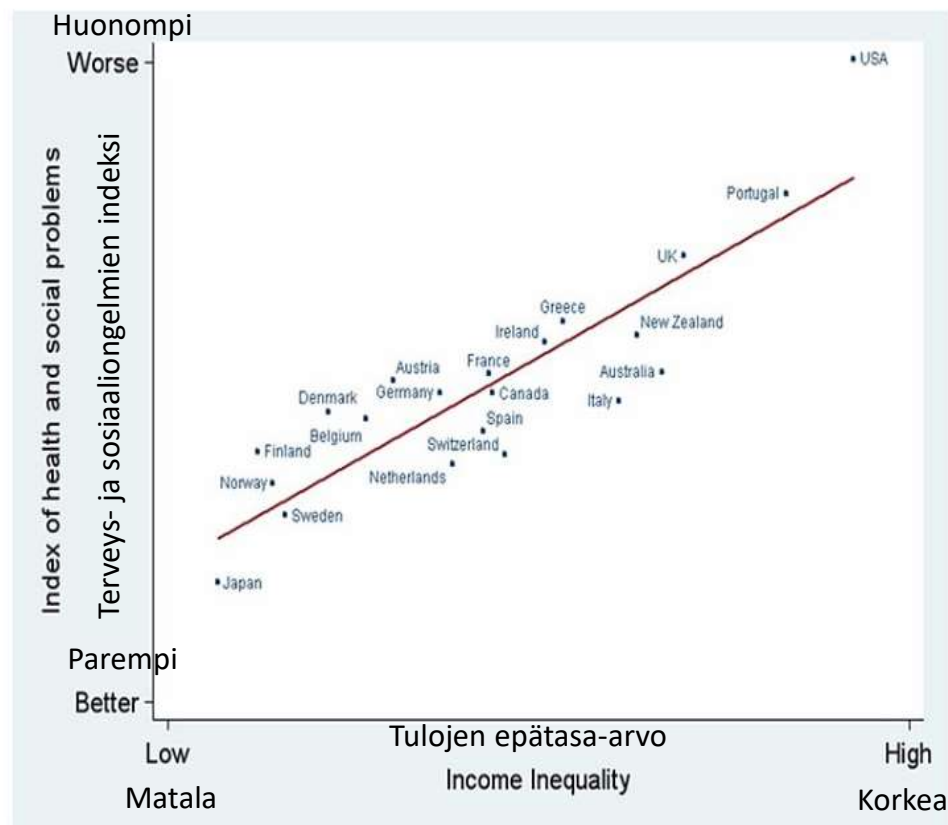
Julkinen liikenne

Terveydelliset ja sosiaaliset ongelmat ovat pahempia epätasa-arvoisemmissa maissa

Health and Social Problems are Worse in More Unequal Countries

Index of:

- Life expectancy
- Math & Literacy
- Infant mortality
- Homicides
- Imprisonment
- Teenage births
- Trust
- Obesity
- Mental illness – incl. drug & alcohol addiction
- Social mobility

Indeksissä mukana:

- Elinajan odotusarvo
- Laskenta- ja lukutaito
- Lasten kuolleisuus
- Henkirikokset
- Vankilatuomiot
- Teini-ikäisten synnytykset
- Luottamus
- Liikalihavuus
- Mielisairaudet sisältäen
  - Alkoholi- ja huumeriippuvuuden
- Sosiaalinen liikkuvuus

Source: Wilkinson & Pickett, *The Spirit Level* (2009)

www.equalitytrust.org.uk Equality Trust

MINIMIPALKKA

- Lakisääteiseen minimipalkkaan tasokorotus
- Tasovaatimus: Palkan pitää riittää tavalliseen toimeentuloon
- Minimipalkan ja työehtosopimusten noudattamisen valvonta
- Kilpailuttamisessa tarkistettava, että edellä olevia noudatetaan

Eläkeuudistusehdotus:
taitettu indeksi 20/80
vain suurituloisille

Kansalaisaloite työeläkkeiden taitetun indeksin muuttamiseksi ansiotuloindeksiksi

Eduskunta käänsi selkänsä eläkeläisille

Heikki Kurttila

Kansalaisaloite

- Lähes 85 000 kansalaista oli allekirjoittanut eduskunnalle aloitteen työeläkkeiden taitetun indeksin palauttamiseksi ansiotasoindeksiksi.
- Eduskunta hylkäsi aloitteen yksimielisesti. Kaikki eduskuntapuolueet vastustivat sitä.
- SKP on ainoa puolue, joka virallisesti kannatti aloitetta.

Eduskunnan perusteluja kansalaisaloitteen hylkäämiselle

ja vastineet

- ”Rahat eivät riitä.”
  - Eläkeyhtiöiden omaisuus on noussut 190 000 000 000 €:iin
- ”Aloite ei paranna pienimpiä eläkkeitä.”
  - Pienimmät eläkkeet ovat kansaneläkkeitä, jotka maksetaan valtion budjetista. Ne ovat täysin eduskunnan hallinnassa.
- ”Aloite suosii suurimpien eläkkeiden saajia.”
  - Työeläkeläisten eläkkeet eivät keskimäärin ole erityisen suuria. Aloite vaikuttaa samassa suhteessa kaikkiin työeläkkeisiin.

Taitetun indeksin historia

- V. 1977 asti työeläkkeet perustuivat 100 %:sti palkkatuloindeksiin.
- 1977-1996 taitettu indeksi 50 % palkkatuloindeksiä ja 50 % elinkustannusindeksiä
- 1996- taitettu indeksi 20 % palkkatuloindeksiä ja 80 % elinkustannusindeksiä.
- Vuodesta 1996 lähtien työeläkeläiset ovat 20 vuodessa menettäneet taitetun indeksin vuoksi 100 miljardia euroa 100 000 000 000 € ().

Keskimääräisiä bruttoeläkkeitä v. 2016

Mukana kaikki eläkkeet ja eläkkeensaajat (1 526 168)

- Suomen keskiarvo 1632 €/kk, mediaani 1405 €/kk
  - Miehet 1848 €/kk
  - Naiset 1453 €/kk
- Maakunnat
  - Uusimaa 1942 €/kk
  - Ahvenanmaa 1761 €/kk
- Kunnat
  - Kauniainen 3014 €/kk (suurin)
  - Espoo 2224 €/kk
  - Helsinki 2032 €/kk
  - Isojoki 1165 €/kk (pienin)
- Lähde: Hannu Kautto, Talouselämän verkkosivu 30.3.2017, Eläketurvakeskus
- Uusin tilastotieto:
  - <http://tilastot.etk.fi/?lang=3>

Valmistellaan uusi kansalaisaloite

- Aloitteella paremmat menestymisen mahdollisuudet uusien eduskuntavaalien alla, saadaan vaaliteemaksi.
- Eläkeläiset aktivoidaan kannattamaan puolueita, jotka ajavat heidän etuaan.
- Tämä eduskunta hylkäsi edellisen aloitteen yksimielisesti. Kaikki eduskuntapuolueet vastustivat sitä.
- SKP oli ainoa puolue, joka virallisesti kannatti aloitetta.
- Kun asia otetaan uudelleen esiin löytyy myös muita puolueita, jotka kannattavat pienituloisten eläkeläisten elinehtojen parantamista
- Laaditaan aloite niin, että se hyödyttää valtaosaa eläkeläisistä ja eniten pienituloisia

Ehdotus: Taitettu indeksi 20/80 vain suurituloisille

Perustelut

Pienien eläkkeiden korottaminen poistaa köyhyyttä – merkittävä tasa-arvoa lisäävä tekijä
Vähennetään pienituloisten eläkeläisten sosiaaliavustusbyrokratiaa

Toteutus:

Taitettu indeksi muutetaan eläkkeen suuruudesta riippuvaksi esim. seuraavalla periaatteella

- palkka-/ kuluttajahintaindeksiosuus% eläkkeen suuruudesta riippuvaksi - vuosittain eläkeindeksin tarkistus
- Minimieläkkeen saajat 100/0
- Keskituloisten 50/50, puolet eläkkeensaajista kuuluvat pienempää ja puolet suurempaa eläkettä saaviin
- Suurituloisten 20/80, 1/10 suurempaa eläkettä saaviin

Korotukset lasketaan taannehtivasti siten, että korotetut eläkkeet toteutetaan välittömästi.

Muut hyödyt

Eläkerahastoissa piilee kurssitappioiden riski, siksi eläkerahastoja ei tule kasvattaa perustelemattomasti

Valtion ja kuntien talous paranee, koska erilaiset toimeentulotuet vähenevät

Työllisyys paranee, koska pieni- ja keskituloisten eläkeläisten ostovoiman paraneminen kohdistuu enemmän kotimaahan

TULOVEROTUKSESSA NOUDATETAAN VEROTUKSEN PERUSPERIAATTEITA

Verotus OIKEDENMUKAISEKSI

Verotus VERONMAKSUKYVYN MUKAISEKSI

Verojen TYÖLLISYYSVAIKUTUKSET

Tasapuolinen kohtelu ERI TULOLAJEILLE HENKILÖVEROTUKSESSA

- Loogista perustelua eri tulolajien erilaiselle verotukselle ei ole
- Verokikkailut pääomatulojen ja ansiotulojen välillä häviää, aikaa ja vaivaa säästyy sekä verottajalta että verovelvolliselta

Nykyinen hallitus ja eduskunta ovat kokonaan unohtanut nämä verotuksen peruseriaatteen

- Verotuksen kehittämisen lähtökohtana niillä on ollut ja on edelleen kannustaminen yritystoimintaan
- Tehdyt lakimuutokset suosivat suuryrityksiä ja epärehellisiä yrityksiä.

Rehelligesti veronsa ja velvoitteensa suorittavat ovat kilpailussa alakynnessä.

KEHITYSEHDOTUKSIA TULOVEROTUKSEEN

- Ansiotulojen ja pääomatulojen verotuksen yhdistäminen tuloverotuksessa = palautetaan aikaisempi verotusperiaate
  - Erotettiin toisistaan Harri Holkerin hallituksen aikana 1987-1991
  - Tällä on ollut suurin vaikutus tuloerojen kasvuun
- Alle 20 000 € vuosituloista ei veroja eikä veroluonteisia maksuja
- Kaikki henkilökohtaiset tulot verotuksen alaisiksi
- Erotetaan selkeästi yhteisöjen verotus henkilöverotuksesta
  - Myös verouudistusten perusteluissa
- Yhteisöjen verotettavalle tulolle alaraja
  - Yksinyrittäjille ei yhteisöveroa

Ansiotulo- ja pääomatuloverotuksen yhdistäminen

Perustelut ja hyödyt

- Kaikkia henkilökohtaisia tuloja kohdellaan samalla tavalla
  - Yksinkertainen oikeudenmukaisuusperiaate
  - Veronmaksukyky tulee paremmin otetuksi huomioon
- Mahdollistaa verotettavan tulon rajan nostamisen
- Verotus yksinkertaistuu
  - Tulee helpommin ymmärrettäväksi
  - Eri yhtiömuotojen henkilöverotus samanlaiseksi
- Yksinyrittäjän yritystulosta palkkatuloa
  - Pienyrittäjän eläketurva varmistuu
  - Pienyrittäjän kirjanpito yksinkertaistuu
- Pääomatuloista myös kunnallisveroa
  - Kuntien tilanne paranee
- Parantaa yritysten pitkäjänteistä kehitystoimintaa
  - Veroprogressio pienentää motivaatiota nostaa suuria osinkotuloja kerralla

Alle 20 000 € vuosituloista ei veroja eikä veroluonteisia maksuja

Perustelut

Veronmaksukyky huomioidaan reaalisesti
Vähennetään pienituloisten sosiaaliavustusbyrokratiaa

Keinot

Pääomatulot verotetaan kuten ansiotulot
Pienet pääomatulot verottomiksi (esim. lähdevero talletuskoroista)
Suurten pääomatulojen verotus tuo tarvittavat lisäverotulot

Muut hyödyt

Työllisyys paranee kun pienituloisten ostovoima paranee
Ostovoima kohdistuu perustarpeisiin, hyvinvointi, terveys ja turvallisuus
Suurituloisten ostovoiman lisäys kohdistuu muihin kuin perustarpeisiin
Hallintokulut pienenevät (1 milj. ihmisen verojen perintä poistuu)

Verot

Tavarat ja palvelut

- ALV 10 - 24 %
- Vakuutusmaksuvero 24 %
- Auto- ja ajoneuvovero
- Valmisteverot

Tuloverot

- Ansiotulovero
- Pääomatulovero

Veroluonteiset maksut

- Eläkevakuutus
- Sairasvakuutus
- Muut lakisääteiset

Verot ja veroluonteiset maksut 2012

BKT 192,5 Mrd €

Veroaste 44.1 % BKT:stä

	Mrd €	% BKT:stä
Tuloverot	29,3	15,2
Veroluonteiset maksut	25,2	13,1
Omaisuusverot	2,3	1,2
Tavaroista ja palveluista maksetut verot	27,7	14,4
Yhteensä	84,9	44,1

Verojen jakautuminen tuloluokittain 2012

Tuloluokat *1 000 €		0–10	10–20	20–30	30–50	50–100	100–150	yli 150
Tulonsaajia	4 576 237	936 135	1 118 248	921 659	1 113 931	422 678	43 601	19 985
Tulonsaajia, %	100	21	24	20	24	9	1,0	0,4
Veronalaiset tulot, milj. €	124 402	4 767	16 503	23 054	42 268	27 271	5 164	5 376
Veronalaiset tulot, %	100	4	13	19	34	22	4	4
Ansiotulovero, milj. €	5 276	0	1	39	1 291	2 461	752	732
Ansiotulovero, %	100	0	0	1	25	47	14	14
Pääomatulovero, milj. €	1 738	29	88	138	298	431	175	579
Pääomatulovero, %	100	2	5	8	17	25	10	33
Sairausvakuutusmaksu, milj. €	1 796	30	144	328	703	455	79	57
Sairausvakuutusmaksu, %	100	2	8	18	39	25	4	3
Kunnallisvero, milj. €	17 017	182	1 465	3 159	6 507	4 320	789	596
Kunnallisvero, %	100	1,1	9	19	38	25	5	4
Verot yhteensä, milj. €	26 754	251	1 788	3 844	9 156	7 886	1 834	1 993
Verot yhteensä %	22	5	11	17	44	60	36	37
						60	60	60
					Verotulojen lisäys 60 %:n verolla	2 475		
							1 255	1 220

KEHITYSEHDOTUKSEN VAIKUTUKSET v. 2012

Ansio- ja pääomatulot yhdistetään henkilöverotuksessa

- Alle 20 000 € vuosituloisten verotus:
  - verotulot pienenesivät 2,0 mrd €
- Yli 100 000 € vuosituloisten verotus:
  - verotulot lisääntyisivät 2,4 mrd €
- Nettovaikutuksena verotuloja lisää 0,4 mrd €

10–20	20–30
251	1 788

100–150	yli 150
1 834	1 993
36	37
60	60
1 255	1 220

KEHITYSEHDOTUKSIA ALV-VEROTUKSEEN

Arvonlisäverokannat Suomessa

Yleinen verokanta	24 %
Elintarvikkeet, rehu, ravintola- ja ateriapalvelut	14 %
Henkilökuljetus, majoituspalvelut, liikuntapalvelut, teatteri, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, elokuvanäytösten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, museoiden ja muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien pääsymaksut, lääkkeet, kirjat, sanoma- ja aikakauslehdet vähintään kuukauden ajaksi tilattuna.	10 %

Kaiki välttämättömyystarvikkeet 10 %:n veroluokkaan

KEHITYSEHDOTUKSIA ALV-VEROTUKSEEN

Nykyisin arvonlisäveroa eivät maksa mm.

- terveyden- ja sairaanhoito
  - sosiaalihuolto
  - ammattillinen koulutus
  - rahoitus- ja vakuutuspalvelut
  - esiintymiskorvaukset
  - yleishyödyllinen yhdistys tai säätiö
  - alle 8300 €:n liikevaihdon yritykset
- Edellä olevaan ryhmään lisätään yksinyrittäjät
  - Liikevaihdon alarajaa nostetaan 200 000 €, jolloin myös pienet perheyrietykset vapautetaan ALV:stä

Kehitysehdotukset perintöoikeuteen ja -verotukseen

Vain rintaperillisille lakisääteinen perintöoikeus

Sivuperintö usein ”ansioton”

Perinnön määrääminen testamentilla on mahdollista

Verotus

Testamentilla saadusta perinnöstä ansiotulon mukainen vero

Rintaperillisten verotus ennallaan

Perheenjäsenen osalta oman asunnon perintöveroon ja veronmaksuun helpotuksia

Hyödyt

Valtion tulot lisääntyvät

Perintöriidat vähenevät

Perintöihin ja perinnön jakoon liittyvät kulut pienenevät olennaisesti

Ilmainen julkinen liikenne

Perustelut

Kaikille vapaa liikkuminen mahdolliseksi

Tulonjako tasa-arvoisempaan suuntaan

- Kustannukset toteutetaan verotuksella, jolloin suurituloisten maksuosuus on suurempi

Hyödyt matkustajille

Matkustaminen helpottuu ja yksinkertaistuu, kun lippusysteemi poistuu

Julkisten kulkuneuvojen käyttöaste lisääntyy

- vuorotiheyttä voidaan lisätä
- ruuhkat vähenevät, kun yksityisautoilu vähenee
- autoilijoiden työmatkat nopeutuvat, paikoitusongelmat vähenee

Matkojen keskimääräiset kustannukset pienenevät

Suurempi osa matkoista joukkoliikennevälineillä

Hallintokulut pienenevät

Katurakennustyöt vähenevät, nykyiset kaistat riittävät pidempään